

Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komiteja

2022/2081(DEC)

13.2.2023

ATZINUMS

Sniegusi Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komiteja

Budžeta kontroles komitejai

par Eiropas Savienības 2021. finanšu gada vispārējā budžeta izpildes
apstiprināšanu, III iedaļa — Komisija un izpildaģentūras
(2022/2081(DEC))

Atzinuma sagatavotājs: *Pascal Canfin*

PA_NonLeg

IEROSINĀJUMI

Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Budžeta kontroles komiteju rezolūcijas priekšlikumā, ko tā pieņems, iekļaut šādus ierosinājumus:

1. pauž gandarījumu par vispārējo izpildes līmeni, ko Komisija 2021. gadā ir nodrošinājusi videi, klimatrīcībai, sabiedrības veselībai un pārtikas nekaitīgumam paredzētajās budžeta pozīcijās;
2. pauž gandarījumu par darbu, ko veikušas piecas tās kompetencē esošās decentralizētās aģentūras, kuras veic tehniskus, zinātniskus vai pārvaldības uzdevumus, palīdzot Savienības iestādēm izstrādāt un īstenot politiku vides, klimatrīcības, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma jomā, un arī par to, kā ir izpildīti minēto aģentūru budžeti; uzsver, ka, ņemot vērā pašreizējo un gaidāmo problēmu mērogu, ir jāgarantē pietiekams finansējums un vairāk cilvēkresursu aģentūrām un Komisijas ģenerāldirektorātiem (ĢD), kas darbojas vides, klimatrīcības, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma jomā, un jo īpaši Vides ĢD, vienlaikus saglabājot atbildīgu budžeta politiku;
3. norāda, ka Revīzijas palāta savā gada pārskatā par budžeta izpildi 2021. finanšu gadā joprojām konstatēja būtisku kļūdu līmeni dabas resursu un vides izdevumu jomā, norādot arī to, ka uz izdevumiem šajā jomā attiecas sarežģīti nosacījumi un attiecināmības noteikumi, un vēršot uzmanību uz iespējamo kļūdu veidiem, visbiežāk tādiem kā neattiecināmi saņēmēji vai izdevumi, administratīvas kļūdas un agrovides saistību neievērošana;
4. ar lielām bažām atkārtoti norāda, ka saskaņā ar Revīzijas palātas lietderības revīziju par klimata un bioloģiskās daudzveidības integrēšanu Komisija, aprēķinot daudzgadu finanšu shēmas (DFS) gada izdevumu ieguldījumu bioloģiskās daudzveidības mērķu sasniegšanā, nav pietiekami ņēmusi vērā pašreizējo pārklāšanos starp klimata un bioloģiskās daudzveidības mērķiem un nav ziņojusi par pašreizējo pārklāšanos starp klimata un bioloģiskās daudzveidības mērķiem programmu pārskatos vai 2021. gada pārvaldības un snieguma ziņojumā; aicina Komisiju nodrošināt, ka vismaz 30 % no ES budžeta un ES Atvēršanas instrumenta izdevumu kopējās summas tiek piešķirti klimata mērķu atbalstam;

Vide un klimatrīcība

5. norāda, ka 2021. gadā Vides ĢD budžets sasniedza 534 miljonus EUR saistību apropriācijās un 440 miljonus EUR maksājumu apropriācijās, un pauž nožēlu par to, ka, neraugoties uz vairākkārtējiem Parlamenta aicinājumiem, saskaņā ar Komisijas štatu sarakstiem uz 2021. gada 1. aprīli bija paredzētas tikai 397 pastāvīgas un pagaidu amata vietas¹; norāda, ka Vides ĢD tieši pārvaldīto apropriāciju izpildes līmenis gada beigās pārsniedza 99 %;
6. atzinīgi vērtē to, ka to Vides ĢD veikto maksājumu īpatsvars, kuri veikti, nokavējot

¹ https://commission.europa.eu/system/files/2021-06/db2022_wd_2_human_resources_web_0.pdf

tiesību aktos noteiktos termiņus, 2021. gadā samazinājās vēl vairāk (1,51 % salīdzinājumā ar 3,26 % 2020. gadā);

7. pieņem zināšanai Revīzijas palātas īpašo ziņojumu 21/2021² un tajā izdarīto secinājumu, ka varētu darīt vairāk, lai apkarotu nelikumīgu mežizstrādi un mērķtiecīgāk vērstu lauku attīstības mežsaimniecības pasākumus uz biodaudzveidību un klimata pārmaiņām; pauž bažas par to, ka dalībvalstīs ir nepilnības Regulas (ES) Nr. 995/2010³ izpildē un ka bieži vien trūkst efektīvu pārbaužu, cita starpā no Komisijas puses;
8. norāda, ka 2021. gadā Klimata politikas ĢD pārvaldīja 18,47 miljonus EUR Savienības budžeta sadaļā “Klimatrīcība”, savukārt inovācijas fondam bija pieejami 3698,50 miljoni EUR; norāda arī to, ka šajā ģenerāldirektorātā gada beigās bija 285 darbinieki;
9. norāda, ka Klimata politikas ĢD un Budžeta ĢD uzrauga 20 % klimata politikas integrēšanas mērķi DFS 2014.–2020. gadam un ka Komisija ziņo, ka 20,15 % no Savienības budžeta šajā laikposmā ir izlietoti ar klimatu saistītām darbībām; turklāt norāda, ka provizoriskie dati liecina, ka 32,5 % no 2021. gada budžeta bija paredzēti klimatrīcībai saskaņā ar Iestāžu nolīgumā iekļautajiem plāniem vismaz 30 % no DFS 2021.–2027. gadam izmantot šim nolūkam;
10. ar dziļām bažām norāda uz Revīzijas palātas konstatējumu īpašajā ziņojumā 09/2022⁴, kurā norādīts, ka paziņotie izdevumi ne vienmēr ir bijuši saistīti ar klimatrīcību un ka summa, par kuru ziņots, ka tā ir iztērēta šim nolūkam, ir novērtēta vismaz 72 miljardus EUR par augstu, kas nozīmē, ka tikai aptuveni 13 % no 2014.–2020. gada budžeta ir izlietoti ar klimatu saistītiem mērķiem; tāpēc pauž nožēlu par to, ka Komisijas ziņojumos par 2021.–2027. gada periodu joprojām varētu būt sastopamas ar uzticamību saistītas problēmas;
11. uzsver, ka ir svarīgi pienācīgi pārbaudīt ES budžeta izdevumus klimata jomā, un prasa, lai Komisija būtu atbildīga par stabilas un uzticamas metodikas īstenošanu saskaņā ar saistībām, kas noteiktas DFS nolīgumā un 2020. gada 16. decembra Iestāžu nolīguma 16. punkta d) apakšpunktā;
12. aicina Komisiju katru gadu sniegt Parlamentam ziņojumu, kurā sīki izklāstīts katra budžeta posteņa ieguldījums klimata politikas integrēšanas mērķī un ar bioloģisko daudzveidību saistītajos mērķos, lai atvieglotu šo jomu uzraudzību; turklāt aicina Komisiju ziņot par to, vai kādā budžeta postenī nav ievērots Taksonomijas regulā minētais kritērijs “nenodarīt būtisku kaitējumu”;
13. pauž nožēlu par Revīzijas palātas īpašajā ziņojumā 16/2021⁵ iekļauto konstatējumu, ka klimatrīcībai paredzētais ES lauksaimniecības finansējums nav palīdzējis samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas; piekrīt Revīzijas palātas viedoklim, ka jaunajā kopējajā

² “Eiropas Savienības finansējums biodaudzveidībai un klimata pārmaiņām ES mežos: pozitīvi, taču ierobežoti rezultāti”, 2021. gada 4. oktobris.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 995/2010 (2010. gada 20. oktobris), ar ko nosaka pienākumus tirgus dalībniekiem, kas laiž tirgū kokmateriālus un koka izstrādājumus (OV L 295, 12.11.2010., 23. lpp.).

⁴ “Klimata izdevumi 2014.–2020. gada ES budžetā: nav tik lieli, kā ziņots”, 2022. gada 30. maijs.

⁵ “Kopējā lauksaimniecības politika un klimats. Puse no ES izdevumiem klimata jomā, tomēr lauku saimniecību radīto emisiju apjoms nemazinās”, 2021. gada 21. jūnijs.

lauksaimniecības politikā lielāka uzmanība būtu jāpievērš lauksaimniecības emisiju samazināšanai un būtu jānodrošina lielāka pārskatatbildība un pārredzamība attiecībā uz tās devumu klimata pārmaiņu mazināšanā; ar lielām bažām atkārtoti norāda uz Revīzijas palātas secinājumu, ka summa, kuru Komisija norādījusi kā KLP ieguldījumu klimata un bioloģiskās daudzveidības mērķu sasniegšanā, proti, 17,2 miljardi EUR, ir novērtēta 8,9 miljardus EUR par augstu;

14. atkārtoti pauž nopietnas bažas par to, ka Klimata politikas ĢD 2021. gada darbības pārskatā atkal ir iekļauta atruna, kura darbības pārskatos parādās kopš 2010. gada, proti, ar reputāciju un juridiskiem, finansiāliem un institucionāliem apsvērumiem saistītā atruna, kas attiecas uz būtiskiem drošības riskiem, kuri konstatēti ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas Savienības reģistra uzturēšanas un darbības sistēmā;

Sabiedrības veselība, pārtikas nekaitīgums, dzīvnieku veselība un labturība un augu veselība

15. uzsver Veselības un pārtikas nekaitīguma ĢD lomu koordinētas reakcijas nodrošināšanā uz Covid-19 pandēmiju visās dalībvalstīs 2021. gadā; atzīst saistībā ar Eiropas veselības savienības izveidi veikto darbu, kas ietvēra izšķirošus soļus virzībā uz jaunu *EMA* un *ECDC* pilnvaru pieņemšanu un *HERA* izveidi; atzīst sekmīgo ieviešanu medicīnas ierīču jomā un veselības aprūpes tehnoloģiju novērtēšanu, kā arī progresu saistībā ar Eiropas Vēža uzveikšanas plānu;
16. pauž nožēlu par to, ka, neraugoties uz BUDG, CONT un ENVI komiteju atkārtotiem aicinājumiem, Komisija joprojām nav sniegusi detalizētu pārskatu par to, kādas sākotnējās iemaksas un citas subsīdijas Savienība ir izmaksājusi katram farmācijas uzņēmumam, kas iesaistīts Covid-19 vakcīnu izstrādē; aicina Komisiju ieviest pārredzamus mehānismus ES publisko ieguldījumu izsekojamībai; turklāt aicina Komisiju vakcīnu pirkuma priekšlīgumu un pirkuma līgumu īstenošanas pareizību sākt pārbaudīt 2023. gadā, nevis 2024. gada beigās, kā tas paredzēts pašlaik;
17. norāda, ka 2021. gadā SANTE ĢD bija atbildīgs par Ārkārtas atbalsta instrumenta (ESI) budžeta izpildi un ka līdz 2021. gada beigām SANTE ĢD piešķīra vairāk nekā 2,55 miljardus EUR sākotnējās iemaksās vakcīnu ražotājiem saistībā ar Covid-19 vakcīnu iepirkumu; ar bažām norāda, ka, pamatojoties uz Revīzijas palātas 2021. gada revīziju, Komisija pienācīgi nepārbaudīja, vai, veicot maksājumus līgumslēdzējiem, ir ievēroti ar Covid-19 vakcīnu devu ražotājiem noslēgto pirkuma priekšlīgumu finanšu noteikumi;
18. pauž nožēlu par to, ka saskaņā ar Revīzijas palātas īpašo ziņojumu 19/2022⁶ ES kopīgā sarunu grupa nebija iesaistīta sākotnējās sarunās par līdz šim lielāko vakcīnu pirkuma līgumu (1,8 miljardi devu) ar *Pfizer*; ar bažām norāda, ka vienošanās par visiem būtiskajiem līguma elementiem, kas valdei iesniegti 2021. gada 9. aprīlī, tika panākta sākotnējās sarunās starp ražotāju un Komisijas priekšsēdētāju;
19. norāda, ka 2021. gadā Veselības un pārtikas nekaitīguma ĢD budžets tā politikas jomās bija 1162,42 miljoni EUR un šajā ģenerāldirektorātā bija 774 darbinieki; norāda, ka

⁶ “ES Covid-19 vakcīnu iepirkums: pēc sākotnējām problēmām nodrošināts pietiekams skaits devu, taču procesa sniegums nav pietiekami vērtēts”, 2022. gada 12. septembris.

saistību apropriāciju un maksājumu apropriāciju izpildes līmenis bija attiecīgi 65,84 % un 63,51 %;

20. norāda, ka 2021. gadā Veselības un pārtikas nekaitīguma ĢD vidējais atlikušo kļūdu īpatsvars bija 0,5 %, kas ir zem būtiskuma sliekšņa, proti, 2 %;
21. norāda, ka Veselības un pārtikas nekaitīguma ĢD savlaicīgi veikto ar dotāciju pārvaldību saistīto maksājumu īpatsvars 2021. gadā samazinājās līdz 86 % (no 95 % 2020. gadā) un nesasniedza 95 % mērķi;

Veselības ārkārtas situāciju gatavības un reaģēšanas iestāde (HERA)

22. norāda, ka *HERA* tika izveidota 2021. gada 1. oktobrī kā iekšējs Komisijas dienests un ka tās uzdevums ir atbalstīt Komisijas prioritātes attiecībā uz sabiedrības veselību, gatavību un krīžu pārvarēšanu veselības, pētniecības un inovācijas un rūpniecības nozarē; norāda, ka Regulā par nopietniem pārobežu veselības apdraudējumiem⁷ ir noteikts, ka Komisijai līdz 2024. gada 31. decembrim ir jānovērtē nepieciešamība izveidot *HERA* kā atsevišķu vienību, ņemot vērā attiecīgās aģentūras vai iestādes, kas darbojas ar veselību saistītā gatavības un reaģēšanas jomā;
23. pauž nožēlu par to, ka Komisijas lēmums par *HERA* finansēšanu lielā mērā balstījās uz programmu “ES — veselībai”, samazinot tās budžetu vairāk nekā uz pusi, jo programmas “ES — veselībai” ieguldījums *HERA* laikposmā no 2021. līdz 2027. gadam ir 2,795 miljardi EUR; ar bažām norāda, ka šāda samazināšana ietekmēja programmas “ES — veselībai” spēju vērienīgi finansēt citas darbības, kā paredzēts Regulā (ES) 2021/522, tostarp pakļāva riskam saskaņā ar Eiropas Vēža uzveikšanas plānu veicamās darbības un Eiropas veselības datu telpas izveidei nepieciešamo atbalstu; pauž nožēlu par to, ka, piešķirot šādas ievērojamas summas *HERA*, Komisija ir pārkāpusi saskaņotās finansējuma robežvērtības attiecībā uz minimālajiem un maksimālajiem izdevumiem, kas noteikti regulā par programmu “ES — veselībai”;
24. norāda uz Komisijas ierēdņu un nozares ciešo sadarbību *HERA* darbībās; prasa ieviest stingrus pārredzamības un interešu konflikta noteikumus, lai nodrošinātu sabiedrības uzticēšanos *HERA* un tās komerciālo neatkarību;
25. mudina Komisiju piemērot augstu pārredzamības līmeni visām pašreizējām un turpmākajām kopīgā iepirkuma darbībām un saistītajiem pirkuma līgumiem veselības jomā; uzstāj, ka attiecīgajiem ĢD būtu jāizveido stabils un pārredzams ES publiskā iepirkuma regulējums gadījumiem, kad līdzekļi pilnībā vai daļēji tiek ņemti no ES budžeta, kas ļautu Parlamentam veikt visaptverošu pārbaudi, jo īpaši attiecībā uz svarīgām izdevumu jomām, kuras saistītas ar veselības krīzi, saskaņā ar Regulā (EK) Nr. 1049/2001 noteiktajām sevišķi svarīgajām sabiedrības interesēm un nepieciešamību nodrošināt sabiedrības uzticēšanos; aicina Komisiju darīt pilnībā pieejamus visus noslēgtos vakcīnu pirkuma (priekš)līgumus, kas saistīti ar Covid-19;
26. pamatojoties uz pieejamo informāciju un īstenošanas ziņojumu, uzskata, ka Komisijai var sniegt budžeta izpildes apstiprinājumu attiecībā uz izdevumiem vides un klimata

⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/2371 (2022. gada 23. novembris) par nopietniem pārobežu veselības apdraudējumiem un ar ko atceļ Lēmumu Nr. 1082/2013/ES (OV L 314, 6.12.2022., 26. lpp.).

politikas, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma jomā 2021. finanšu gadā.

**INFORMĀCIJA PAR PIENEMŠANU
ATZINUMU SNIEDZOŠAJĀ KOMITEJĀ**

Pieņemšanas datums	9.2.2023
Galīgais balsojums	+: 62 -: 13 0: 0
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Mathilde Androuët, Traian Băsescu, Aurélia Beigneux, Hildegard Bentele, Alexander Bernhuber, Michael Bloss, Delara Burkhardt, Pascal Canfin, Mohammed Chahim, Tudor Ciuhodaru, Nathalie Colin-Oesterlé, Bas Eickhout, Cyrus Engerer, Agnès Evren, Helène Fritzon, Malte Gallée, Andreas Glück, Catherine Griset, Teuvo Hakkarainen, Anja Hazekamp, Martin Hojsík, Pär Holmgren, Jan Huitema, Petros Kokkalis, Ewa Kopacz, Joanna Kopcińska, Peter Liese, César Luena, Marian-Jean Marinescu, Liudas Mažylis, Tilly Metz, Silvia Modig, Dolores Montserrat, Ljudmila Novak, Jutta Paulus, Stanislav Polčák, Erik Poulsen, Frédérique Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Sándor Rónai, Christine Schneider, Ivan Vilibor Sinčić, Maria Spyragi, Véronique Trillet-Lenoir, Achille Variati, Petar Vitanov, Alexandr Vondra, Pernille Weiss, Emma Wiesner, Michal Wiezik, Tiemo Wölken, Anna Zalewska
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	João Albuquerque, Eric Andrieu, Nicolás González Casares, Robert Hajšel, Billy Kelleher, Ska Keller, Sara Matthieu, Sirpa Pietikäinen, Manuela Ripa, Robert Roos, Massimiliano Salini, Christel Schaldemose, Sarah Wiener, Jadwiga Wiśniewska
Aizstājēji (209. panta 7. punkts), kas bija klāt galīgajā balsošanā	Karolin Braunsberger-Reinhold, Clare Daly, Ilan De Basso, Jarosław Duda, Niclas Herbst, Beata Kempa, Karsten Lucke, Johan Nissinen, Jörgen Warborn

**ATZINUMU SNIEDZOŠĀS KOMITEJAS
GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAĶSTA**

62	+
PPE	Traian Băsescu, Hildegard Bentele, Alexander Bernhuber, Nathalie Colin-Oesterlé, Jarosław Duda, Agnès Evren, Niclas Herbst, Ewa Kopacz, Peter Liese, Marian-Jean Marinescu, Liudas Mažylis, Dolors Montserrat, Ljudmila Novak, Sirpa Pietikäinen, Stanislav Polčák, Massimiliano Salini, Christine Schneider, Maria Spyraiki, Jörgen Warborn, Pernille Weiss
Renew	Pascal Canfin, Andreas Glück, Martin Hojsík, Jan Huitema, Billy Kelleher, Erik Poulsen, Frédérique Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Véronique Trillet-Lenoir, Emma Wiesner, Michal Wiezik
S&D	João Albuquerque, Eric Andrieu, Delara Burkhardt, Mohammed Chahim, Tudor Ciuhodaru, Ilan De Basso, Cyrus Engerer, Helène Fritzon, Nicolás González Casares, Robert Hajšel, Karsten Lucke, César Luena, Sándor Rónai, Christel Schaldemose, Achille Variati, Petar Vitanov, Tiemo Wölken
The Left	Clare Daly, Anja Hazekamp, Petros Kokkalis, Silvia Modig
Verts/ALE	Michael Bloss, Bas Eickhout, Malte Gallée, Pär Holmgren, Ska Keller, Sara Matthieu, Tilly Metz, Jutta Paulus, Manuela Ripa, Sarah Wiener

13	-
ECR	Beata Kempa, Joanna Kopcińska, Johan Nissinen, Robert Roos, Alexandr Vondra, Jadwiga Wiśniewska, Anna Zalewska
ID	Mathilde Androuët, Aurélia Beigneux, Catherine Griset, Teuvo Hakkarainen
NI	Ivan Vilibor Sinčić
PPE	Karolin Braunsberger-Reinhold

0	0

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums:

+ : par

- : pret

0 : atturas